

Motion till riksdagen 2025/26:1265

av Louise Thunström m.fl. (S)

Statens ansvar för drabbade av brister i den internationella adoptionsverksamheten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att adoptionsutredningens slutsatser skyndsamt bör beaktas och att förslag bör läggas fram och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Adoptionskommissionen överlämnade den 2 juni 2025 sitt betänkande Sveriges internationella adoptionsverksamhet – lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61). Utredningen visar att det under lång tid förekommit allvarliga brister i den internationella adoptionsverksamheten. Den beskriver fall där dokumentation saknats eller varit felaktig, där samtycke inte kunnat säkerställas och där tillsynen varit otillräcklig. Det framkommer även att handel med barn förekommit i samband med vissa adoptioner. Dessa förhållanden är djupt allvarliga och måste beskrivas som fruktansvärda för de drabbade.

Att vara adopterad innebär i sig att leva med frågor om sitt ursprung och sin identitet. Det kan innebära en känsla av rotlöshet, ett livslångt sökande efter rötter och en osäkerhet kring sin egen historia. För många kan det också innebära erfarenheter av utanförskap, både i det samhälle man växer upp i och i relationen till det land man härstammar ifrån. Utredningen visar att detta inte är undantag utan återkommande erfarenheter och att de präglar generationer av adopterade i Sverige. Frågor om ursprung, identitet och tillhörighet är därmed särskilt betydelsefulla, och de allvarliga missförhållanden som nu har dokumenterats gör dem än mer påtagliga. När forskning samtidigt visar att internationellt adopterade som grupp har en högre förekomst av psykisk ohälsa än icke-adopterade, blir behovet av stöd, erkännande och ansvar från samhällets sida ännu tydligare.

I många fall har barn skilts från sina familjer utan giltiga samtycken, dokument har manipulerats eller förfalskats och bakgrundsinformation har gått förlorad. Utredningen konstaterar att staten inte tagit sitt ansvar för att granska och säkerställa laglighet och legitimitet i dessa adoptioner.

Det som utredningen har blottlagt visar på ett djupt misslyckande. Adopterade har berövats sina rötter och sin identitet, biologiska föräldrar i ursprungsländerna har fått sina barn stulna och adoptivföräldrar i Sverige har ofrivilligt blivit en del av processer som inte varit rättssäkra. Detta måste betraktas som ett nationellt trauma och en skandal som berör hela samhället och som kräver både upprättelse och ansvarstagande.

Louise Thunström (S)

Jessica Rodén (S)

Inga-Lill Sjöblom (S)